

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, національних меншин і

міжнаціональних відносин

від 3 квітня 2018 року

Веде засідання Голова Комітету Г.М.НЕМИРЯ

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оскільки ми вирішили, враховуючи... у нас тимчасові проблеми з кворумом, які виникли після того як Валерій Пацкан перейшов на іншу роботу, голову Рахункової палати. І в зв'язку, що у нас припадає і католицька Пасха і колега Брензович в зв'язку з цим, з поважних причин не зміг брати участь у сьогоднішньому. Ми вирішили цього тижня провести це у вівторок, для того, щоб побачити яким чином можливо б ми вирішили. Але слухна пропозиція, оскільки ми зараз в перерві. У нас тут засідання вечірнє, о шістнадцятій. Я думаю варто підтримати пропозицію колеги Суислової для того, щоб ми зараз розглянули питання, які не потребують голосування або є до відома, і можуть бути вирішені в робочому порядку. Будь-ласка, колего Сулова.

СУСЛОВА І.М. Дуже дякую, Григорій Михайлович, шановні колеги. Добрий день усім представникам громадянського суспільства. Ну, по-перше, я бачу у нас там перший пункт різного 19 квітня прийом громадян. Я розумію, що бажаючих буде небагато. Я готова. Я ще від Комітету не приймала громадян. І хочу перейти до двох питань, якими я виступила ініціатором. На жаль, їх немає в порядку денному.

І одне із питань пов'язано із наказом Міністерства освіти, які вони розробляють на виконання Закону «Про середню освіту». До мене

звернулися правозахисні організації, які в тому числі тут присутні, із такою пропозицією аби ми від Комітету надіслали лист на Міністерство освіти, і на Міністерство юстиції щодо унеможливлення прийняття нової процедури вступу дітей до шкіл. Цим наказом, проектом наказу, який вже розроблено Міністерством освіти, передбачається, що тільки ті діти, які є зареєстрованими за певним місцем фактично мають право претендувати і вступати тільки до тієї школи, яка є за місцем їхньої реєстрації. Із цієї історії випливає дуже багато проблем.

Ну перше, внутрішньо переміщенні особи. Тому що необхідно мати підтверджуючі документи про те, що не просто дитина не просто проживає, а вона має бути зареєстрована. В тому числі, люди, які проживають поза межами населених пунктів, але працюють і діти навчаються у мегаполісах.

Так ну, для прикладу, ми щойно говорили з пані Оленою Луною і у нас є величезна проблема, яка пов'язана з Київською областю. Ми знаємо, що в містах-супутниках до Києва дуже велика кількість людей проживає, шкіл немає, дошкільних навчальних закладів майже немає. Всі діти мігрують разом з батьками у Київ, але фактично після ухвалення цього наказу, діти залишаються без можливості отримувати освіту. Ну, багато інших прикладів можна навести, тому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я правильно зрозумів, що це, якщо так по-іншому, по простому сказати, що є так як кріпацтво? Тобто, де зареєстрований, там місце проживання...

СУСЛОВА І.М. Да-да. Якщо дозволите я зараз завершу. Тобто, фактично, якщо у моїй електронній декларації зазначено, що я проживаю у центрі міста, у квартирі батьків свого чоловіка, але зареєстрована у батьків в квартирі, то моя дитина, на Відрадному, мали би піти в школу за місцем її реєстрації.

Тобто, фактично, я з центра міста, де я працюю, і де я фактично проживаю, про що є відповідні документи, я мушу возити дитину за місцем реєстрації до школи. Або у разі якщо є вільні місця десь, я можу приходити до тієї школи в межах району, в якому би я хотіла, щоб моя дитина навчалася, і там домовитися про те, щоб моя дитина там навчалася. Ну тобто, абсурд і безглуздя повне.

І якщо дозволите, я хочу попросити, щоб коротко прокоментувала цей проект наказу пані Альона, оскільки вона була присутня під час засідання робочих груп і володіє більш детальною інформацією.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. По-перше, я вчора отримав інформацію, що вноситься. Я дав погодження на те, щоб сьогодні це було в порядку денному, так що, згідно з процедурою, дякую за інформацію. Оскільки у нас присутній Павло Кузьмович Хобзей, Заступник міністра освіти і науки, то, можливо, Ви коротко поясните в чому тут. І потім колеги, кому запропонували, також можуть (*незрозуміло*). Натисніть клавішу.

ХОБЗЕЙ П.К. Шановний Голово, шановні народні депутати, запрошені. Це дійсно є наказ, який зараз у нас юстується він, в Міністерстві, про зарахування дітей до першого класу і відрахування. Яка є ситуація в Києві?

В Києві дуже дивна ситуація – крім лісового масиву, ви просто не можете не вписатись ні в одну школу. Всюди є конкурси, тестування, співбесіди, тому що бажаючих є більше ніж можуть прийняти школи.

Осінні дзвінки і так далі, і так далі, і певна не виключена корупційна складова. Потім на перше вересня всі вчаться. Яюсь втрясається. Все гаразд. Ніхто не лишається поза школою. Більше того, в місті Києві, не дивлячись на перевантаження, я не кажу, що це є погано, але в них немає другої зміни, але є класи майже по сорок учнів, що дуже важко для вчителя.

Тому, розуміючи те, що прийом в перші класи на конкурсній основі, чи за співбесідами, чи за тестами – це є відбір соціальний. Це не є відбір за

розвитком дітей. Міністерство, керуючись Законом «Про освіту», в якому є стаття «Рівний доступ», запропонувало схему: місцева влада виділяє мікрорайон, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Краще рішення говорити.

ХОБЗЕЙ П.К. Рішення. Закріплюється дійсно мікрорайон, який обслуговує дану школу. І всі, хто мешкає на даній території, не може школа відмовити в набрані до першого класу. Бо ти міг через вікно бачити школу, але тебе не брали, бо ти не проходив тест. Є тонкий момент, ви правильно звернули увагу, що є підтвердженням місця проживання.

Перше, місце реєстрації. Для переміщених осіб там проблем немає, вони є всі зареєстровані.

Друге, це право власності в цьому мікрорайоні. Може бути куплена квартира, вони можуть не жити.

Третє, що є складне, ті що орендують житло, і таких людей є чимало, треба просто у нотаріуса завірити і узаконити оренду житла, яка є в місті. Ті, хто проживають у гуртожитку, це достатньо дати довідку від коменданта, тому що там є зареєстровані і ці документи приймаються.

От те, що ви кажете зона Київської області, якщо є вільні місця. На вільні місця можна брати дітей і там ми теж зробили, щоб уникнути конкурсу. Якщо Ви це читали положення, ми беремо за віком – хто є старший, той і має першенство. Щоб уникнути будь-які речі. Було другий варіант – лотерея. Ну, від лотереї ми відмовилися, бо довіри до лотереї у нас немає. Старший має першенство.

І ми вважаємо, що це дасть право людям вчитися в тій школі, яка найближча до місця проживання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо. Зараз ми дамо слово ...

ХОБЗЕЙ П.К. Виключенням є, звичайно школи, де навчання мовами національних меншин. Там мікрорайон не закріплюється. Цим виключенням є (*нерозбірливо*) очевидно вони не мають мікрорайону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь-ласка, колега Суслова.

СУСЛОВА І.М. Я хочу звернути увагу пана Заступника Міністра освіти на те, що ми зараз говоримо не про наказ, який буде регулювати питання навчання дітей тільки в межах Києва і Київської області. Ми говоримо про всю Україну. Ми говоримо про Житомирську область, про Закарпатську область, Львівську область. Коли люди, які, наприклад, проживають і фактично зареєстровані за 130 кілометрів від Києва, а проживають у Львові, і в них немає фінансових можливостей. Або орендодавець немає бажання підписувати з ними договір офіційної оренди. Не той, хто орендує, а орендодавець.

Фактично, Ви їх ставите в таке становище, що вони не зможуть свою дитину оформити на навчання, у зв'язку із тим, що вони прописані десь за 130 кілометрів від Львова. Тобто, фактично Ви їх позбавляєте права отримувати освіту. Ви розумієте це?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Олена Луньова, будь-ласка, до мікрофона і ми будемо рухатися далі. У нас з'явився кворум вже в обличчі колеги Логвинського.

ЛУНЬОВА О. Доброго дня, шановний Голово, шановні члени Комітету, шановні присутні. У мене є також декілька коментарів. Ми дійсно звернулися до пані Ірини Суислової з проханням відреагувати на ситуацію, що склалася. МОН дійсно зараз вже юстує документ, який містить, на наш погляд, дискримінаційні положення та такі, що взагалі-то суперечать Закону «Про освіту».

Там дійсно в Законі «Про освіту», в статті тринадцятій гарантується право на здобуття освіти у освітньому закладі, що доступний та наблизений територіально до місця проживання дитини. Проте, це не обов'язок, а право. І прямо сказано, що це право не зобов'язує нікого і не обмежує право вступу до інших навчальних закладів. Наразі, ми можемо говорити про саму філософію наказу, та про конкретні норми. Я почну з філософії.

Питання в тому, що нова українська школа, можливо, починається не з конкурсів, проте починається з прописки. І це питання, яке взагалі не може бути зараз прив'язане права на освіту, на доступ до освіти до місця реєстрації батьків чи до місця, де фактично батьки мають власність. Оскільки, це взагалі не впливає на рівень освіти. Бо ми всі знаємо, що школи різні. Вони не мають абсолютно рівного базису.

В Києві близько 47% шкіл проводить конкурс. А це означає, що в 53% шкіл, можливо, є недобір. І це означає, що в них батьки, можливо, не дуже хочуть вчитися. І це питання чому стратегічно повинно напевно виявляти ці школи і їх мапувати і підтягувати рівень освіти до належного. Проте, наразі, це питання МОН буде вирішувати через прив'язку дітей до цих шкіл.

Друге, що стосується самого документу. Ми дійсно взяли участь в одному засіданні, бо на інші нас не запрошували, хоча ми зверталися до МОНу з проханням включити нас в роботу цю. Зовсім взагалі не були враховані інтереси внутрішньо переміщених осіб через те, що не було в переліку документів, що підтверджують місце проживання взагалі довідки такої.

По-друге, зовсім не враховані інтереси біженців, осіб ромської національної меншини. Зараз ті люди, які належать до ромської національної меншини, не тільки реєстрації не мають, ще й документів. Проте, про них взагалі забули в наказі.

По-третє, варто зауважити, що документ, який називається «Договір про оренду житла», який є нотаріально посвідченим, суперечить чинному Цивільному кодексу України, який не вимагає нотаріального посвідчення

договору оренди. Ми знаємо, що близько третини населення великих міст не живе за місцем реєстрації. І ці люди не мають зачастую можливості оформити договір оренди через те, що орендодавці, не орендарі, не хочуть реєструватися, не хочуть сплачувати податки, з різних інших питань.

Більше того, не укладають договори саме з сім'ями з дітьми через те, що договір оренди може потенційно дати право на реєстрацію в житлі. А якщо там буде зареєстрована дитина, яка реєструється за місцем реєстрації батьків – це означає, що володар, власник житла не зможе розпоряджатися своїм майном. І орендодавці не дають можливість орендарям будь-якою мірою зареєструватися, мати шанс на реєстрацію місця проживання.

Зараз наразі, за даними інституту міста, ми бачимо десь щодня в Києві 560 тисяч маятникову міграцію. Люди, які їдуть сюди працювати, вони тут сплачують податки і вони мають право навчати дитину тут. Проте, наразі наказ МОНу якщо він буде зареєстрований в такому вигляді, в якому він є зараз, він містить дискримінаційний підхід щодо місця проживання. Це суперечить нормі 24 статті Конституції. Це суперечить Закону «Про освіту». Цю норму прогресивно, яка зараз там є, щодо права дитини навчатися за місцем проживання, вона просто нівелює. І це означає корупцію, бо на вільні місця...

Знаєте політехнічний ліцей у нас в Солом'янському районі? Йому нарізали п'ять домів. П'ять будинків, які можуть обслуговувати і це будуть обов'язково для вступу. Все інше будуть на вільні місця і буде корупція. І цю корупційну складову, яку МОН намагається вирішити, вона не може бути вирішеною прив'язкою дітей до місця проживання і до документів.

І ще одне питання щодо доступу до персональних даних. Питання яким чином школи зможуть захищати ті персональні дані, які будуть міститися в документах, які зараз МОН намагається вимагати від батьків? Це купівля-продажу житла, це документи щодо оренди – це все персональні дані. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я бачу. Лідія Кузьменко, радник з правових питань, представництво УВКБ ООН в Україні. Будь-ласка, по-суті і коротко, і в мікрофон. Потім надамо слово пану Хобзею і будемо рухатися далі.

КУЗЬМЕНКО Л. Дякую дуже. Насправді буквально два слова. По-перше, як вже згадала пані Олена, не враховані можливості людей, які знаходяться під ризиком бути визнаними особами без громадянства.

В першу чергу, це особи ромської національності, але окрім них є ще інші категорії людей. Наприклад ті, хто так і не змінили свої паспорти або з якихось причин втратили документи. Це можуть бути і люди з числа внутрішньо переміщених осіб.

По-друге, це шукачі притулку та біженці, які можуть не мати документів, які підтверджують їх місце проживання. Особливо, шукачі притулку, які знаходяться в процедурі, і в яких немає зазначеного місця проживання в документах.

І те, про що казала пані Олена, нерівномірний розподіл шкіл, який здійснюють районні державні адміністрації. Насправді складається враження, що документ був розроблений тільки для Києва, але в інших містах можуть бути зовсім інші проблеми. Наприклад, той самий політехнічних ліцей.

Якщо подивитися в цілому на рішення Солом'янської районної державної адміністрації, то є школи до яких розписано 15-20 вулиць, в той час як до вказаного спеціалізованого ліцею лише п'ять будинків. Тому, очевидно, що рішення приймалося не з розрахунку кількості дітей, які проживають на території, яку могла б обслуговувати школа, а з якихось інших міркувань, які не прописані в рішенні районної державної адміністрації.

Тому, сподіваємося, що виходити будуть не з принципу фактичного місця проживання, а з принципу вільного обрання місця для навчання для своїх дітей. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пане Хобзей. І я не бачу потім бажаючих виступити. Ми будемо рухатися далі. Прошу.

ХОБЗЕЙ П.К. Перше, відносно шкіл добрих та інших. Насправді це є так. У нас є велика різниця між елітними школами і іншими. І оцей принцип в якійсь мірі закріплення, як ви назвали пане Голово, «кріпацтво», буде нам допомагати тих з батьків змінювати ці школи на краще. Тому що батькам легше вибрати добру школу, ніж помагати разом з нами піднімати якість цієї школи. Це є перше.

Друге, корупції на вільні місця не буде, тому що ми чітко, ще раз повторюю, сказали, що дітей беруть за віком. Свідоцтво про народження – це є документ, який є обов'язковим при зарахуванні. Хто буде старший, тих на вільні місця візьмуть. Щодо мікрорайонів. Так, це є тонкий момент і не обов'язкове там питання вулиць.

Наприклад, Кловський ліцей, який тут поруч знаходиться. В перший клас з його мікрорайону - тільки 11 дітей попадає в мікрорайон. Хоча прирізали там багато вулиць, просто тут є офіси і тут не мешкає багато людей, які мають дітей шкільного віку, скажімо першого класу. Але це є право органів місцевої влади і тут ми не регулювали принципи поділу мікрорайону, за якими принципами вони діляться. Це вже рішення місцевих органів влади. Тут тонке питання є. Я погоджуюся.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, я хочу підбити підсумки таким чином: перше, подякувати колезі Ірині Сусловій за те, що вона привернула увагу Комітету до проекту наказу, який ще не вступив в силу, оскільки не завершено процедуру. По-друге, хочу також подякувати за роз'яснення, які надав Заступник Міністра освіти і науки, і позицію правову, яку висловили Центр інформації про права людини і радник з правових питань представництва УВКБ ООН в Україні.

Я думаю, що було б правильно за підсумками цього обговорення з огляду на те, що, очевидно, обговорення показало, що є ознаки можливого порушення статті 24 Конституції, яка не допускає дискримінацію за місцем проживання, і також статті 6 частини 4 Закону України «Про освіту», де право навчання за місцем проживання не має перетворюватися на обов'язок навчання за місцем проживання. Тому, «кріпацтво» я сказав в негативному сенсі абсолютно в даному випадку. І також, очевидно, обговорення показало, що є специфіка Києва, як столиці мегаполісу. Очевидно, тут ситуація в інших містах України може виглядати по-іншому.

Тому, я з точки зору функцій парламентського контролю абсолютно вітаю це обговорення. Я сподіваюся, і прошу тоді підготувати за підсумками цього обговорення, мій лист, де будуть викладені позиції, які пролунали під час обговорення, який я надішлю до Міністра освіти.

Прошу колег, які мають також пропозиції або хочуть подати пропозиції, долучитися до цього з тим, щоб остаточна версія цього проекту вона враховувала пропозиції Комітету Верховної ради з прав людини; застереження, які висловили представники правозахисних організацій, і замість того, щоб ситуацію покращувати, робити недискримінаційною, навпаки б, з добрих намірів вона реально б погіршувалася. Я думаю, це буде коректно. Я думаю, так ми і поступимо. Будь-ласка.

ЧУБАРОВ Р.А. Вибачте, що після Вас, пане Голово. Я не знаю ситуацію по всій Україні, тут не готовий говорити, але по Києву дійсно, і ви це відмітили, є специфіка. І просто говорити про статтю Конституції або про рівність і нічого не здійснювати - тут можна просто дійти до колапсу. Я просто сам стикався з цим. Це дійсно, батьки вибирають школи. Я це бачу серед вимушених переселенців. Вони можуть жити в одному районі, а вибирати школу вони теж дізнаються, яка школа ... або там, можливо, знайомі вчилися, діти їхні ... але розраховувати на те, що, мовляв, ми

змусимо всіх батьків віддавати в школи, ті в які не дуже відомі, і вони поправлять – це теж не правильно.

Тобто, давайте тут зробимо таким чином, щоб міністерство поправляло школи, вирівнювало їх, а ми просто вникли до ситуації з Києвом. Тут треба якесь унормування, яке би зрівняло би можливості, треба робити, але їх треба робити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ми підводимо ризику під цим. Отже, я думаю, рішення прийнятне.

І ми переходимо, оскільки у нас є кворум, до розгляду першого питання порядку денного - Проект закону «Про внесення змін до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» щодо надання притулку бездомним особам, 3833. Повторне друге читання. Я хотів би перед обговоренням Ларисі Іванівні Надточній надати слово, яка проінформує коротко і по суті про особливості цього розгляду.

НАДТОЧІЙ Л. І. Шановний Григорій Михайловичу, шановні народні депутати, вашій увазі пропонується Проект закону «Про внесення змін до Закону «Про свободу пересування»» стосовно бездомних осіб, який підготовлений до другого читання. Хочу вам нагадати, що він був повернутий нашому Комітету на повторне друге читання, бо деякі народні депутати, зокрема Сотник і Семенуха, виявили таке застереження про можливі зловживання. Хочу сказати, що в Комітеті працювала робоча група до складу якої увійшли представники Міністерства соціального захисту та Центральної виборчої комісії. Я, до речі, хочу подякувати їм за плідну роботу. І ми зустрілися із народними депутатами Семенухою і Сотником, узгодили всі позиції і вашій увазі пропонується така редакція закону.

Ми запропонували внести все-таки зміни і доповнення до Закону «Про державний реєстр виборців», який проводить цей закон у відповідність із

внесеними змінами. Прохання підтримати у другому читанні і в цілому як Закон. Рекомендувати Верховній Раді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. У нас присутні представники або народних депутатів, або помічники народних депутатів Семенухи і так далі? Я хотів би тоді, щоб ми почули представника ЦВК з цього приводу. Будь-ласка, але коротко також. До мікрофону.

ЯРОСЮК Т.А. Доброго дня. Дякую. Тетяна Ярослав. Представляю Центральну виборчу комісію. Займаюся безпосередньо юридичною підтримкою державного реєстру виборців. Щодо змін до Закону «Про державний реєстр виборців», то вони скоріше уточнюючого характеру. Саме ці зміни стосуються того, що на сьогоднішній день керівник центру обліку або керівник соціальної служби, де цей облік проводиться бездомних осіб, подає до органів ведення реєстру для оновлення періодичного реєстру щомісячно відомості про бездомних осіб, які зареєстровані за юридичною адресою закладу.

Оскільки, це особи бездомні, ясна річ, що вони не мають місця реєстрації, місця проживання. Таким чином, виборча адреса, на сьогодні, таких осіб виявляється за місцем реєстрації відповідного соціального закладу. Оскільки, зараз вносяться зміни в Закон «Про свободу пересування» і інститут реєстрації місця перебування розповсюджується на бездомних осіб, виникає питання і деяка неузгодженість щодо органів ведення реєстру будуть подаватися зареєстроване місце перебування бездомних осіб.

Тому, пропонується внести уточнюючі зміни до Закону «Про державний реєстр виборців», де передбачається подача відомостей про зареєстроване місце проживання бездомних осіб. Чому це дуже важливо? Тому що виборча адреса, на сьогодні, в більшості випадків визначається саме зареєстрованим місцем проживання. Місце перебування - це окремі випадки. Але це такі випадки... Це три випадки, я зараз їх перерахую. Це громадяни

України, які проходять строкову службу в лавах армії, це громадяни України, які відбувають покарання згідно з рішенням суду і це громадяни України, які тимчасово перебувають або проживають за межами України. Оце тільки ці три випадки коли виборча адреса присвоюється громадянину України – виборцю за місцем перебування. В решті випадків вона визначається саме зареєстрованим місцем проживання. Взагалі чому це питання виникло? Тому що народні депутати абсолютно, скажімо, підставно підняли питання про зловживання на виборах, особливо на місцевих виборах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про можливе зловживання.

ЯРОСЮК Т.А. Так, так, про можливі зловживання у зв'язку з тим, що до державного реєстру виборців будуть попадати відомості про бездомних осіб, які будуть реєструвати місце перебування. І таким чином ми у нашій співпраці дійшли саме до тієї формули, яка подана у цьому законопроекті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тетяна Анатолівна. Я не бачу бажаючих висловитись на додаток до цього, якщо є такі, але того, що не говорилося. Лише хочу надати слово колезі Чубарову, оскільки він є одним с співавторів цього законопроекту. Колега Чубаров, хотіли б висловитись?

ЧУБАРОВ Р.А. Ні, я тут не хотів би.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не хотіли би?

ЧУБАРОВ Р.А. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді згідно з інформацією, яку ми отримали, занепокоєння колег, зокрема Семенухи і Сотник, в результаті роботи робочої групи було з'ясовано і погоджено. І в даному випадку хочу подякувати і ЦВК і Міністерству соціальної політики, представнику Уповноваженого, Службі

розпорядника Державного реєстру виборців, які входили до складу щодо конструктивної роботи. Тому ми можемо прийняти рішення щодо винесення цього проекту на повторне друге читання і підтримати в цілому. Нема заперечень? Рішення приймається, дякую.

Далі у нас зовсім мало залишилося. Я бачу сигнали колеги Логвинського, що у нього також комітет, де він має виступати, тому ми спробуємо це також врахувати.

Другий проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення реєстрації актів цивільного стану для громадян України, що вимушено залишились на тимчасово окупованій території України або території України, де органи влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, 7463, внесений народним депутатом України Веселовою. Колега Веселова не присутня, є її помічниця. І хочу принагідно нагадати, що цей законопроект, коли він був внесений, він мав на меті врегулювати проблему, яка існує, ми багато разів говорили, реєстрація актів цивільного стану, зокрема свідоцтва про народження, о смерті та інші. Але потім було прийнято відповідний законопроект про особливості... його називають про реінтеграцію, хоча там не має цього слова, де відповідно частина цієї проблеми була вирішена. Але у нас залишається проблема з точки зору того, що не було внесено відповідні зміни щодо реєстрації народження і смерті в Закон «Про забезпечення прав і свобод громадян і правовий режим на тимчасово окупованій території України» і стосується Автономної Республіки Крим і міста Севастополя. Той закон, який був, він стосувався виключно окремих районів Донецької і Луганської областей. І в даному випадку, я так розумію, що проблема існує. Тому ми маємо обговорити і прийняти рішення по суті, оскільки... По-перше, зазначу: частина проблеми вже вирішена щодо свідоцтв про народження і про смерть Законом про реінтеграцію. Але, наскільки я розумію, не вирішена проблема, яка стосується Криму і міста Севастополь. Я хотів би, щоб ми обговорили, тому що один варіант: ми можемо повернути автору законодавчої ініціативи на

доопрацювання щоб це було враховано або вчинити в інший спосіб, особливо враховуючи факт присутності як членів комітету наших колег шановних, колеги Джемілева і Чубарова.

Дуже коротко позицію народного депутата. Оскільки її не має, вам у двічі менше регламент.

ЦИБУЛЬКО О.С. Доброго дня. Дійсно, по Криму не врахована ситуація і ми її врегульовуємо. Але і по Донбасу вона ще не дуже врахована, тому що процедури, там написано в законі про Донбас, що процедура, ми не визнаємо документи окремих районів, крім свідцтва про народження і смерть. А що, ми їх стали визнавати? Тобто як це відбувається. Тобто процедури легалізації їх немає ще. Тобто Мін'юст. Через суди і має, але адміністративної немає як такої. Ми пропонуємо в законопроекті, Наталія Веселова пропонує зробити таку легалізацію шляхом перереєстрації, і по Криму, і по Донбасу.

Враховуючи те, що насправді в законі по Донбасу сказано, що АТО і оці окремі заходи з відсічі агресії можуть іти паралельно. Так написано. І АТО у нас формально з юридичної точки зору не закінчено, бо не було ще розпорядження Головнокомандувача. Коли закінчиться АТО, перестане діяти тимчасові заходи на час АТО, закон. А він ще дійсний. І до того ж постане багато ще питань, пов'язаних з кредитами. Усіх цих питань, які в законі про тимчасові заходи на АТО, їх в законі по Донбасу немає. І закон ще зараз дійсний. Як тільки буде вже указ Президента чи інше розпорядження, що АТО закінчується, оці всі питання постануть. І в будь-якому випадку прийдеться їх врегульовувати в інших законах. Тому я дуже прошу членів Комітету підтримати за основу закон, щоб було врегульовано нарешті питання і по Донбасу. І допомогти таким чином Міністерству юстиції визначити це питання, що не просто ми визнаємо документи. А от в законі про АТО буде зазначено, що ми шляхом перереєстрації в РАГСі. Тобто РАГС не просто бере свідцтво, а перереєструє і видає нове українське.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за пояснення. Колега Логвинський.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Декілька проблем. Перш за все, коли мова йде про перереєстрацію, Ви маєте на увазі, що отримати документ від так званої, окупаційної влади, або ДНР, а після цього перереєструвати. Я правильно розумію?

ЦИБУЛЬКО О.С. Ні, можна приймати медичні документи, оці копії свідоцтв і т.д.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. От дивіться, в чому проблема. Ми не маємо, да це велика проблема, я розумію, яку ми декілька разів порушували на різних зустрічах робочих груп, включаючи Міністерство юстиції. На жаль, ми не маємо зв'язку і ми не маємо права зв'язуватись з органом окупаційної влади, запитувати їх: «А скажіть, будь ласка, ця людина»? Така проблема у нас існувала з Пенсійним фондом, коли пишуть в так звану владу Криму, запитують: «Скажіть, будь ласка, до нас звернулась така-то людина. А чи дійсно вона не отримує пенсію в Криму»? І тоді людина каже: «Знаєте, що наступного дня до мене вже прийшла ФСБ». Тому тут є велика проблема. Для чого Мін'юст дійсно пропонував, коли вирішував цю проблему, щоб була запропонована судова процедура, що в судовому порядку це визнавалося і суддя вже міг оцінити ці докази, ці довідки, вони справжні-несправжні.

Але в чому проблема. Дійсно, я погоджуюсь, що на даний час це незручно. А для мене особисто я не знаю іншого виходу. Бо я розумію, багато скарг я отримую щодня, що люди стоять, немає грошей на адвокатів. Я все це розумію. Але що породжує проблему? Якщо ми будемо визнавати документи без перевірки, то у нас по всім кредитам, у нас люди раптово будуть вмирати, народжуватися нові люди там, приходити передавати

документи. Ми ж не можемо перевіряти. Каже: «Я громадянин України». може, він з Росії, з Новосибірська. Але ми ж не можемо це перевірити. І тому в даному випадку, я, поки що, в чому суть проблеми, вона не вирішується в цьому законопроекті. Вона більш глибока. Як ми, комунікуємо з цією владою, чи не комунікуємо? Якщо ми не комунікуємо, тоді шахрайство, це буде наше все: це потім після цього всі органи влади будуть виписувати кримчан, громадянами України стане пів півострова. Потім придуть голосувати, потім придуть ще там далі-далі. Тому в даному випадку я погоджуюсь, що є проблема, треба вирішувати, але я особисто, наприклад, не знаю, як його вирішувати. Тому я прошу врахувати мій голос як «утримався».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Зараз я надам слово членам Комітету. Хто хотів би висловитись? Колега Чубаров, прошу.

ЧУБАРОВ Р.А. Тут питання, це дуже, ми на такій розтяжці. З одного боку, як полегшити людям оформлення цих документів, а з іншого тут просто ромивається суверенітет. Це без всякого пафосу. Розумієте, будь-який папір, який в Україні приймається, і навіть через суди, то вже є відповідна така ерозія. Але ми пішли на те, що ми через суди вирішуємо питання, пов'язані з народженням і зі смертю. Через суди. Це незручно. Але ми і пішли за цим шляхом, щоб сказати, що суд вникає у ситуацію, в якій може опинитися людина в будь-якій ситуації. В одному випадку на окупованій території, в іншому взагалі там в космосі. І суд вирішує, і суд повертає його в правовий статус, тобто в правовий простір України повертає. І ми може цим повсюди прикритись, доводити на міжнародних майданчиках. Як тільки ми приймаємо напряму державними органами будь-який папірець і будь-який спосіб – це одразу означає, що ми їх визнаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Я просто хочу, щоб ми трохи концентрували дискусію. Значить про що йдеться, це також не треба забувати. Ми до того, до останнього часу вели дискусії, що реально проблема існує. Ми говорили адміністративна процедура, суд, потім говорили суд без плати збору, щоб полегшити якимось чином, прискорене, пришвидшений розгляд якщо стосується людей, які виїхали або хочуть зареєструвати відповідні акти.

Як я вже сказав, і тут колега Логвинський, можливо, на це ще треба звернути увагу, не може зараз, оскільки закон, який вже прийнятий, він визнає акти реєстрації народження і смерті. І в даному випадку тут не може бути так, що понаїхало, це вже вирішено тим законом. Тобто лише акти, які підтверджують народження або смерті особи, документи, які видаються на тимчасово окупованій території Донецької і Луганської області, вони додаються до заяви, вони визнаються. І цей закон, той який був прийнятий, він вже врегульовано. Тобто тут це вирішено. Але не врегульовані інші речі.

В даному випадку також ми говоримо про відмінність.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.М. ... як той правочин, який відбувся, факт події, але ми не визнаємо документ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безумовно.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.М. Тобто я би хотів поправити. Є тут суперечність з іншим законом, який передбачає, що ми не визнаємо документи, які видано окупаційною владою або владою. Тому якщо людина приходить їм каже інший закон чиновник мені забороняє їх визнавати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І також є проблема, на це звернули під час експертної оцінки наші, що пропонується внести зміни до Цивільного процесуального

Кодексу України у тій редакції, яка вже не відповідає, оскільки той закон, який вносив зміни до трьох кодексів там вже інша редакція ЦПК.

ЦИБУЛЬКО О.С. Я хочу сказати ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зараз надам слово. Я прошу це також. Вам слово, Кузьменко Лідії і будемо приймати рішення.

ЦИБУЛЬКО О.С. Я хочу зазначити, що по ЦПК там змінився тільки номер статті насправді. Тобто до другого читання це можна врахувати змінивши номер статті. А якщо говорити про ці зміни, що визнали, я з вами погоджусь.

І по судовому. Ми розмовляли з суддями. Судді кажуть, що у нас 24 години на прийняття рішення. Що вони приймають як доказ, знову таки копію отого свідчення, яке видане на окупованій території і копію медичного документа. Тобто чим відрізняється суддя, який приймає по цих документах, від робітника рагсу, який приймає по таким самим документам. Абсолютно.

Вони кажуть, це всі докази. Ну ми не будемо брати жахливі випадки, коли судді, які дуже ретельно ставляться, вимагали, наприклад, фотографії людини, що померла, в гробу, або пам'ятника.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Це зрозуміло. Це вже повторний аргумент. Лідія Кузьменко.

КУЗЬМЕНКО Л. Дякую дуже. Я би одразу хотіла зазначити, що це позиція ні за ні проти конкретного законопроекту. А щодо проблеми реєстрації фактів народження, смертей в цілому. І тут позиція Організації Об'єднаних Націй, її установ полягає в наступному.

Оскільки мова йде про факти, які є в житті кожної людини і їх не можливо змінити визнанням чи не визнанням з боку держави. Мова йде про

правосуб'єктність, саме на ці факти, які відбуваються в житті, розповсюджується виключення щодо визнання документів, які підтверджують ці факти.

Якщо людина народилась невизнання документів про її народження призведе просто до колапсу життя цієї людини, неможливості користуватися послугами державної влади і неможливістю користуватися своїми правами.

В законі, в так званому законі про реінтеграцію зазначено, що не визнаються акти і дії органів окупаційних адміністрацій, які суперечать міжнародному праву та міжнародному гуманітарному праву. Не може народження суперечити міжнародному праву, це просто природний факт.

Тому процес визнання, має бути, процес видачі українських свідоцтв про народження має бути досить простим. Чому поряд із судовою процедурою, бо від неї не можна відмовлятися, вона повинна існувати як альтернативна, є необхідність в адміністративній процедурі.

По перше. Якщо подивитися на статистику, сьогодні українське свідоцтво про народження для жителів окупованого Криму отримали 8 відсотків у порівнянні із кількістю фактичних народжень. Якщо Україна дійсно прагне відновити суверенітет над цими територіями, їй буде потрібно думати яким чином легалізувати ці документи. І всі ті 92% не підуть в суд, бо це судна справа, це з таким навантаженням. По Донецькій області, неконтрольованим частинам території, - це відсоток трошки вищий, набагато вищий – це 50 %, що демонструє бажання людей отримувати українські свідоцтва про народження. По Луганську – це 35%. При цьому хочу нагадати, що процедура судова була впроваджена в лютому 2016 року, в той час як друга половина 14-го року і весь 15-й рік цієї процедури не було і люди не отримували свідоцтва про народження.

Далі. Судова процедура передбачає вирішення в один день, але у зв'язку із тим, більшість рішень приймається вздовж лінії розмежування, у зв'язку із перенавантаженістю судів, у зв'язку із тим, що суди часто недоукомплектовані, насправді процедура в середньому займає 5 днів, але є

випадки, коли, за нашим моніторингом, така процедура займала від 2 до 6 тижнів.

Третій момент. Як правило, такі рішення приймаються у відсутність заявників, без їхньої присутності. Тобто насправді суддя розглядає лише письмове провадження і копії тих документів, які люди надали. В той час як адміністративна процедура, якщо, і основний аргумент Міністерства юстиції - це випадки шахрайства і неможливість навчити таку кількість державних реєстраторів, адміністративна процедура має надаватися, може надаватися в кількох спеціалізованих центрах вздовж лінії розмежування чи адміністративного кордону з Кримом – це полегшить навчання і тут міжнародні організації готові надавати свою технічну підтримку в оснащенні і навчанні персоналу.

Другий момент. Якщо людина обирає їхати в іншу частину території України, наприклад у них є родичі в Івано-Франківську, - вони цілком можуть скористатися судовою процедурою, якщо не хочуть користуватися процедурою вздовж лінії розмежування.

І третє. Я хочу підтримати пані Олесю Цибулько щодо того, які документи мають розглядатися – це не повинен бути оригінал документу, один оригінал документу, виданий окупаційною адміністрацією, це може бути сукупність документів, яка дозволить реєстратору оцінити реальність факту. Це може бути свідоцтво про народження і медичні документи. Діти, на щастя, не сильно наслідили, тому перелік документів буде обмежений. Це будуть тільки спостереження за мамою і перші документи, які видаються після народження. Частина документів обмінюється на свідоцтва про народження, якби ми не хотіли люди будують відносини із органами окупаційної адміністрації, вони отримують місцеві документи. Тому в них може не бути оригіналу довідки з пологового будинку, що дійсно ця жінка народила хлопчика чи дівчинку. В той же самий час в них можуть бути інші документи медичні, які підтверджують факт вагітності та пологів і спостереження дитини в медичному закладі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лідія, час.

КУЗЬМЕНКО Л. В принципі це все. Тобто щодо реєстрації народження медичні документи плюс документи, які підтверджують факт, виданий органами окупаційної влади. Тому, що стосується смертей – це може бути так само. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я хочу подякувати за цю інформацію і лише одне уточнююче запитання. Інформація про те скажімо, що в Донецькій області 50% від фактично народжених – вони отримали можливість отримати свідоцтво про народження України. На чому базується загальна кількість народжених в Донецькій області?

КУЗЬМЕНКО Л. З відкритих джерел інформація доступна. Звичайно з органів де факто чи окупаційної адміністрації. Але, знов таки, я б хотіла звернути увагу, що навіть окупаційна злочинна влада, якій ми не довіряємо, будує свої відносини з населенням і вони не зацікавлені в тому, щоб ці цифри сильно змінювати. Все одно вони реєструють фактичні обставини, які на територіях, якими вони фактично наразі керують.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, я. Будь ласка колега Чубаров і у нас час.

ЧУБАРОВ Р.А. *(Мікрофон вимкнено)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дякую. У мене є така пропозиція. Оскільки проблема набагато більша ніж це вирішує цей закон і з огляду на те що частково, частково, підкреслюю регулюється тим законом який було прийнято, але набагато більше залишається неврегульованим. Я б

запропонував таке рішення. Я думаю з того що особливо Лідія говорила є дуже серйозна потреба для того щоб це вписати в такий спосіб, щоб у нас не було б протиріч з іншими законами і щоб реально по суті а не на папері не заперечую полегшувалася б ситуація. Також враховувала вибір за якою б процедурою йти за судовою чи за адміністративною процедурою бо також це не передбачає. Хочу нагадати, що 18 квітня у нас відбудуться комітетські слухання щодо прав внутрішньо-переміщених осіб, осіб які проживають на тимчасово окупованих територіях. Окуповані території з точки зору національної стратегії з прав людини. Я б хотів би щоб ми цю проблему також під час цих слухань обговорили ідеальний варіант був би я переконаний, що колега Веселова це підтримує, щоб за підсумками було підготовлено законопроект який врегулює ці речі про які зараз в цьому вигляді не врегульовані. Але ми б не мали його з точки зору поваги і етики на цьому етапі вбивати, тому рекомендація така повернути суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання. Я думаю колеги потім з комітету долучилися до розробки так само як от ми зробили по політичним в'язням нового законопроекту який би врахував позиції щодо адміністративних процедур до інших актів цивільного стану реальні ситуацію з точки зору статистики особливості про які згадав колега Чубаров стосовно коректності некоректності формувань формулювань в тому числі в назві закону. Колега Логвинський проінформував, що він підтримує таке рішення, чи підтримують інші члени комітету пропозицію повернути суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання і обговорити це під час... Підтримуєте, дякую.

Шановні колеги у нас є законопроекти з опрацювання яких комітет не є головним, але я хотів би запропонувати тут наступне, коли було зареєстровано законопроект 8046 внесений Кабінетом Міністрів України і я мав розмову за її ініціативи з міністром освіти, яка попросила комітет який не є головним, ну розглянути його щоб не було затримки оскільки інший комітет вже розглянув, освіти дав згоду на це. Але є питання яке я думаю ми

з точки зору коректності і відносин всередині комітету мали б врахувати. Оскільки знаєте, що найбільше таких зауважень щодо окремих статей цього закону, який було прийнято було висунуто з боку угорської спільноти, то в нас колега Брензович мав би можливість бути присутнім під час цього обговорення. І я б пропонував би сьогодні зняти ці два законопроекти тому що є ще альтернативний народного депутата Вілкула і коректно віднестися до бажання колеги і Брензовича також мати можливість виступити, тому що в нас також в засобах масової інформації є інформація яка має протиріччя з одного боку є заяви, що нібито узгоджена ця нова редакція і зміни щодо подовження перехідного періоду з угорською спільнотою з іншого боку є заяви що ні не зовсім так тому ми б не мали бути тут рабами якихось дат просто врахувати, щоб не повторити деякі речі які можна було б уникнути перед обговоренням основного закону. Тому б з вашої згоди я б зняв би сьогодні ці три один і три два і ми б розглянули на наступному засіданні і таким чином ми вичерпали на сьогодні наше засідання прийняли рішення по тому, що Ірина Сулова говорила і хочу нагадати, що в нас 18 квітня відбудуться комітетські слухання, щодо виконання національної стратегії з прав людини в тому що стосується захисту прав внутрішньо-переміщених осіб, громадян України, які залишилися проживати на окупованій території, отже це стосується і Криму і Севастополя і питання окремо заручники. Дякую.